

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้และปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประเภทต่าง ๆ ในกิจกรรมการเรียนการสอนของรายวิชาในหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ในระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏจำนวน 36 แห่ง จำนวนประชากรทั้งสิ้น 176 คน วิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 79.7 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี และ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.2 และ 29.2 ตามลำดับ วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 84.9 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ คิดเป็นร้อยละ 61.6 และ 36.2 ตามลำดับ มีสถานภาพการทำงานเป็นอาจารย์ประจำ คิดเป็นร้อยละ 89.2 มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 26 ปีขึ้นไป และระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.4 และ 19.6 ตามลำดับ มีชั่วโมงการสอน 1 สัปดาห์ รวมทั้งภาคปกติและภาคสมทบระหว่าง 13-18 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 43.5

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับใช้ได้ดี คิดเป็นร้อยละ 68.1 ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ ระหว่าง 0-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 46.3 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนใหญ่ไม่มีโฮมเพจของโปรแกรมวิชา คิดเป็นร้อยละ 55.1

ผู้รับผิดชอบในการจัดทำโฮมเพจของโปรแกรมวิชา ในด้านเนื้อหาส่วนใหญ่คือ อาจารย์ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 96.8 และด้านเทคนิค คือ กลุ่มสถาบันราชภัฏร่วมกันจัดทำ

คิดเป็นร้อยละ 53.2 มีคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลใช้ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 60.1 และมีอินเทอร์เน็ตสำหรับอาจารย์ในโปรแกรมวิชา คิดเป็นร้อยละ 90.6

2. รูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจกรรมการเรียนการสอน ในด้านการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด คือ การนำเสนอสื่อการสอนด้วยโปรแกรมนำเสนอ เช่น Power Point อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการเรียนวิชาต่าง ๆ และการมอบหมายให้นักศึกษาสืบค้นสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด คือ การใช้ระบบออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด คือ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) อยู่ในระดับปานกลาง

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจกรรมการเรียนการสอนจำแนกตามรายวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจัดทำสื่อการเรียนการสอนมากที่สุดในรายวิชา 1633106 การเผยแพร่สารนิเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ รองลงมาคือรายวิชา 1633105 ไทยสารนิเทศ และรายวิชา 1633107 การจัดการฐานข้อมูล มีรายวิชาที่จัดทำสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับมากจำนวน 20 รายวิชา ระดับปานกลางจำนวน 43 รายวิชา ระดับน้อย จำนวน 7 รายวิชา และระดับน้อยที่สุดจำนวน 5 รายวิชา โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการและสืบค้นสารนิเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ในรายวิชา 1633206 สารนิเทศเพื่อสิ่งแวดล้อม รายวิชา 1633104 แหล่งสารนิเทศทางธุรกิจไทย และรายวิชา 1633101 การจัดเก็บและค้นคืนสารนิเทศ มีรายวิชาที่มอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการและสืบค้นสารนิเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับมากที่สุดจำนวน 5 รายวิชา ระดับมากจำนวน 44 รายวิชา ระดับปานกลางจำนวน 21 รายวิชา ระดับน้อยจำนวน 1 รายวิชา และระดับน้อยที่สุดจำนวน 5 รายวิชา โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด ในรายวิชา 1633106 การเผยแพร่สารนิเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ รายวิชา 1633107 การจัดการฐานข้อมูล และรายวิชา 1633110 เทคโนโลยีสารนิเทศและการประยุกต์ใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีรายวิชาที่ติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับมากจำนวน 14 รายวิชา ระดับปานกลางจำนวน 45 รายวิชา ระดับน้อยจำนวน 12 รายวิชา และระดับน้อยที่สุดจำนวน 5 รายวิชา

4. ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการจัดการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีปัญหาที่สุดในเรื่องสถานที่สำหรับ

การเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่เหมาะสม / ไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านหลักสูตรและรายวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีปัญหา最多ในด้านบางรายวิชาในหลักสูตรฯ ไม่นั่นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ประกอบการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีปัญหา最多ในด้านระบบเครือข่ายช้าชงบ่อย และไม่สะดวกต่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านผู้สอน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีปัญหา最多เกี่ยวกับการมีชั่วโมงสอนมากเกินไปจึงไม่มีเวลาสำหรับผลิตสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

และปัญหาด้านผู้เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีปัญหา最多ในด้าน นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาในหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี และ 41-50 ปี ซึ่งมีตำแหน่งทางวิชาการ เป็นอาจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีหน้าที่รับผิดชอบทั้งด้านงานบริหารและงานสอน ระหว่าง 13-18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำให้ไม่มีเวลาสำหรับการศึกษาเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และไม่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ
2. ด้านรูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จัดทำสื่อการสอนด้วยโปรแกรมนำเสนอ เช่น power point ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมห้ดังกล่าวเป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย สะดวก และมีติดตั้งมาพร้อมกับโปรแกรม microsoft office ในเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกเครื่อง
 - 2.2 การมอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มอบหมายให้นักศึกษาสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ โดยมอบหมายให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลผ่านระบบออนไลน์มากที่สุด เนื่องจากปัจจุบันมีแหล่งสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมากซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้ และการเรียนในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวนั้นอาจไม่เพียงพอสำหรับความรู้ที่ควรได้รับการฝึกปฏิบัติการของนักศึกษาจึงเป็นการเพิ่มพูนความรู้นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน

2.3 การติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามใหญ่ติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาโดยใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา อาจารย์และนักศึกษาไม่ต้องพบปะกันโดยตรง ทำให้ช่วยลดระยะเวลาในการเดินทาง

จากผลการวิจัยข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ รุ่งชัย จันทสิงห์ (2541) ที่พบว่าสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และ บุญเรือง เนียมหอม (2540) พบว่าการเรียนการสอนเน้นกิจกรรมและบริการของอินเทอร์เน็ต ผู้สอนเป็นผู้ควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการเรียนของผู้เรียน และเตรียมความพร้อมทรัพยากรสนับสนุนการเรียนทางอินเทอร์เน็ต มีการใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ และ เวิลด์ ไรด์ เว็บในการเรียนการสอน มากที่สุด

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนจำแนกตามรายวิชา เมื่อพิจารณาในภาพรวมตามรายวิชาในแต่ละด้าน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนก เป็นระดับมากจำนวน 19 รายวิชา ระดับปานกลางจำนวน 51 รายวิชา ระดับน้อยจำนวน 1 รายวิชา และระดับน้อยที่สุดจำนวน 5 รายวิชา ซึ่งเมื่อจำแนกตามรายวิชา ทั้ง 3 ด้านพบว่ารายวิชาที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุดคือ รายวิชา 1633106 การเผยแพร่สารนิเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.1 ด้านจัดทำสื่อการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับมากจำนวน 20 รายวิชา ระดับปานกลางจำนวน 43 รายวิชา ระดับน้อย จำนวน 7 รายวิชา และระดับน้อยที่สุดจำนวน 5 รายวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจัดทำสื่อการเรียนการสอนมากที่สุด ในรายวิชา 1633106 การเผยแพร่สารนิเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ รองลงมาคือ รายวิชา 1633105 ไทยสารนิเทศ และรายวิชา 1633107 การจัดการฐานข้อมูลตามลำดับ เนื่องจากรายวิชาดังกล่าว เป็นรายวิชาที่มีชั่วโมงปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาก และควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติมในรายวิชาอื่น ๆ เช่น รายวิชา 1633101 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ เป็นต้น

3.2 ด้านการมอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการและสืบค้นสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับมากที่สุดจำนวน 5 รายวิชา ระดับมากจำนวน 44 รายวิชา ระดับปานกลางจำนวน 21 รายวิชา ระดับน้อยจำนวน 1 รายวิชา และระดับน้อยที่สุดจำนวน 5 รายวิชา ผู้สอนมอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการและสืบค้นสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด ในรายวิชา 1632306 สารนิเทศเพื่อสิ่งแวดล้อม และ รายวิชา 1634502 สารนิเทศทางมนุษยศาสตร์ รองลงมาคือ รายวิชา 1633104 แหล่งสารนิเทศทางธุรกิจไทย และรายวิชา 1633101 การจัดเก็บและค้นคืนสารนิเทศ ตามลำดับ เนื่องจากรายวิชาดังกล่าวมีข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตให้สืบค้นข้อมูลเป็นจำนวนมาก และควรมอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการและสืบค้นสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มเติมในรายวิชาอื่น ๆ เช่น รายวิชารายวิชา 4122604 โปรแกรมสำเร็จรูปและการประยุกต์ใช้งาน และรายวิชา 4123602 โปรแกรมประยุกต์ด้านระบบงานห้องสมุด เป็นต้น

3.3 ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ระดับมากจำนวน 14 รายวิชา ระดับปานกลางจำนวน 45 รายวิชา ระดับน้อยจำนวน 12 รายวิชา และระดับน้อยที่สุดจำนวน 5 รายวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด ในรายวิชา 1633106 การเผยแพร่สารนิเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากรายวิชาดังกล่าว ผู้สอนมอบหมายให้นักศึกษาส่งการบ้านและอภิปรายงานผ่านระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างสะดวก และควรติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ เช่น รายวิชา 4122604 โปรแกรมสำเร็จรูปและการประยุกต์ใช้งานรายวิชา 1633111 เทคโนโลยีสารนิเทศและการประยุกต์ใช้ เป็นต้น

จากการวิจัย พบว่า สาเหตุที่มีการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศแยกตามรายวิชาที่มีจำนวนการใช้น้อย และบางรายวิชาที่ไม่ที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนเลย เนื่องจากหลักสูตรของโปรแกรมวิชาฯ ไม่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนในบางรายวิชา บางรายวิชาไม่เปิดสอน รวมไปถึงผู้สอนบางส่วนอาจไม่สามารถจัดทำสื่อการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงทำให้ในหลายรายวิชาไม่มีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเนื่องจากการสนับสนุนจากสถาบันฯ ยังมีไม่เต็มที่ จึงทำให้การผลิตสื่อการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความล่าช้าและไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตวิ เจริญหวาน (2545) พบว่า ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่พบมากคือ อาจารย์ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้เครื่องมือในการผลิตสื่อการเรียนการสอน สถาบันฯ มีสื่อการเรียนการสอนให้เลือกน้อย, อาจารย์ขาดผู้แนะนำในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

4. ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจกรรมการเรียนการสอน

4.1 ด้านบริหารและการจัดการ โดยรวมแล้วพบว่ามีปัญหาเรื่องสถานที่ไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงการไม่มีงบประมาณในการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำปาง แม่นมาตย์ (2545) ที่พบว่า ด้านการบริหารและการจัดการในส่วนของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์มีปัญหาด้านงบประมาณ และนโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัยไม่ชัดเจน ตลอดจน จินตวี เจียวหวาน (2545) พบว่า ผู้บริหารไม่สนับสนุนให้ใช้สื่อการเรียนการสอนที่อาจารย์ส่วนใหญ่มีความต้องการ ผู้บริหารของสถาบันฯ จึงควรสนับสนุนเพิ่มเติมในส่วน of สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และงบประมาณในการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2 ด้านหลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของสถาบันราชภัฏพบว่าโดยรวมแล้ว หลักสูตรและหลายรายวิชาในบางรายวิชาไม่เน้นทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงควรปรับปรุงในด้านหลักสูตรของสาขาวิชา ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยและตรงกับความต้องการของตลาดงานซึ่งมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นพื้นฐาน

4.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยรวมมีปัญหาด้านระบบเครือข่ายช้า ชัดข้องบ่อย ซึ่งสถาบันฯ ควรปรับปรุงด้านประสิทธิภาพของระบบเครือข่ายและครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน หรืออาจใช้สื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งไม่ได้รับผลกระทบจากการที่เครือข่ายช้าชง เช่น การใช้ซีดีรอมมัลติมีเดียทดแทนในบางส่วนหรืออาจใช้เครือข่ายระยะใกล้ทดแทน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ไชยพงศ์ (2544) การใช้เครือข่ายระยะใกล้ เครือข่ายบริการสื่อสารร่วมระบบดิจิทัล และเครือข่ายองค์กร เช่น เครือข่ายวิทยาเขตสารสนเทศ เครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย และเครือข่ายการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร จะช่วยลดปัญหาในระบบเครือข่ายช้า

4.4 ด้านผู้สอน ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมากเกินไป โดยอยู่ระหว่าง 13-18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์จึงทำให้ไม่มีเวลาสำหรับผลิตสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำปาง แม่นมาตย์ (2545) ที่พบว่าปัญหาความรู้พื้นฐานและทักษะเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีไม่เพียงพอ จึงควร

ปรับปรุงด้านการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้สามารถจัดทำสื่อการสอนตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้

4.5 ด้านผู้เรียน นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่เพียงพอ เนื่องจากสถานศึกษาในระดับมัธยมส่วนใหญ่มีอุปกรณ์การสอนและบุคลากรไม่พร้อมจึงเป็นผลสืบเนื่องทำให้ผู้ที่จบมัธยมปลาย เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอ ดังนั้นจึงควรเพิ่มรายวิชาพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในระดับปริญญาตรี และ ควรจัดฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่นักศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ก่อนนำไปสู่การเรียนการสอนในหลักสูตรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ในกิจกรรมการเรียนการสอนของรายวิชาในหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เนื่องจากการขาดอุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การจัดทำสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก รวมถึงความรู้ความสามารถ และทักษะของผู้สอนที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม ตลอดจนผู้สอนส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมาก และมีภารกิจในงานบริหารด้วย จึงทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นจึงควรปรับปรุงในเรื่องต่อไปนี้

1.1 อาจารย์ผู้สอนควรได้รับการสนับสนุนจากสถาบันฯ ในการพัฒนาตนเองด้านการจัดทำสื่อการสอน และควรมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมแก่อาจารย์ผู้สอน ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีความรู้ด้านการผลิตสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรง หรือ ผู้เชี่ยวชาญแนะนำช่วยเหลือเพื่อการผลิตสื่อการสอนให้แก่อาจารย์ผู้สอน

1.3 ควรจัดตารางการสอนและภารกิจด้านการบริหารของอาจารย์ผู้สอนให้พอเหมาะ เนื่องจากเมื่อมีภารกิจมากเกินไป ทำให้อาจารย์ผู้สอนไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.4 ควรสนับสนุนให้การผลิตสื่อการสอนของอาจารย์ใช้เป็นส่วนประกอบ

ในการขอตำแหน่งทางวิชาการได้ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนมีความกระตือรือร้นที่จะผลิตสื่อการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. ด้านรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ปัจจุบันรายวิชาบางส่วนในหลักสูตรยังไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับวิทยาการใหม่ ๆ บางรายวิชาไม่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจึงควรปรับปรุงในเรื่องต่อไปนี้

2.1 ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และทันสมัยเพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดงาน

2.2 ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ในทุกรายวิชาแม้เป็นวิชาด้านบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เน้นด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศก็ตาม เช่น รายวิชา 1631201 งานเทคนิคห้องสมุด รายวิชา 1633203 บรรณานุกรมและสาระสังเขป รายวิชา 1632202 การทำรายการ 1 เป็นต้น

2.3 เพิ่มรายวิชาเรียนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศในหลักสูตร บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เนื่องจากปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการให้บริการสารสนเทศจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศ ที่จะต้องมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการบริหารและการจัดการ สถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์ สำหรับการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งสถาบันฯ มีการสนับสนุนส่งเสริมในด้านดังกล่าวยังไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงควรปรับปรุงในเรื่องต่อไปนี้

3.1 ควรมีการเพิ่มจำนวนห้องเรียน และศูนย์ปฏิบัติการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ศูนย์ฝึกปฏิบัติการระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ห้องสมุดดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

3.2 ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเพิ่มวัสดุ ครุภัณฑ์ เช่น ซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์ต่าง ๆ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายดิจิทัล เครื่องพิมพ์ (printer) เครื่องกราดภาพ (scanner) ฯลฯ สำหรับการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.1 ควรมีการร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาที่สอนในด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ในการใช้ทรัพยากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกัน เช่น คอมพิวเตอร์

ช่วยสอน (CAI) รวมไปถึงการใช้เครือข่ายความเร็วสูงเพื่อเพิ่มศักยภาพในการติดต่อระบบออนไลน์

4.2 สถาบันฯ ควรสนับสนุนการมีคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่อาจารย์สามารถใช้ได้อย่างสะดวก เนื่องจากจะทำให้อาจารย์มีเวลาที่จะสืบค้นข้อมูล การผลิตสื่อการสอน ติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาตลอดจนสามารถมอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการผ่านระบบเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.3 ด้านการทำสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) ควรมีการร่วมมือกันระหว่างกลุ่มสถาบันราชภัฏในด้านเนื้อหาและด้านเทคนิค โดยการร่วมมือทำ courseware ประจำรายวิชาขึ้นเพื่อใช้ร่วมกัน โดยอาจเริ่มจากรายวิชาเอกบังคับก่อน เป็นต้น

4.4 ควรส่งเสริมให้มีการติดต่อสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา เช่น การส่งงานทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การอภิปรายกลุ่มทางเว็บบอร์ด เพื่อเพิ่มทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ทั้งอาจารย์และนักศึกษา และช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของ นิสิต/นักศึกษาในหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ที่ใช้อยู่ปัจจุบันในสถาบันการศึกษาทุกประเภท
2. ควรมีการศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานทำและตำแหน่งงานของบัณฑิตในหลักสูตรปริญญาตรี โปรรณามวิทาบรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เพื่อนำมาประกอบการประเมินหลักสูตรและรายวิชาเรียน สำหรับเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
3. ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของผู้จ้างงาน / ตลาดงาน เพื่อทราบถึงความต้องการบัณฑิตด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์